„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 167. У Новом Саду у недељу 30. октобра (11. новембра) 1883. ГОДИНА XVIII.

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ.“

Земун 28-ог октобра. У Београду позатварани прваци радикалне странке: Гершић, Тодоровић, Таушановић, Ђаја, Симић, Милошевић, секретар министарства Михајловић и Андрија Николић. Пашића не нађоше, издана за њим потера. Професор Јован Ђаја одведен ноћу из затвора у граду у Зајечар и тамо пушкаран. Говори се, да ће и остале затворенике водити у Зајечар. Устаници сударили се с војском код Честобродице. Устанак се шири. Поговара се да ће и над Ајдук-Вељковом Крајином бити проглашено опсадно стање. У Београду влада суморно расположење. Министарски савет данУ ноћу на окупу. Сигурне вести тешко добити.

Праг 27. октобра. Прва представа на народном позоришту прашком, заказана је за 6. (18.) новембра о. год. Народни листови обнародују прогласе, којима се позивају браћа Славени који рефлектују на места да се пријаве до 3. (15.) новембра. — Одбор. (Брзојав овај стигао нам је касно за прошли број, те га сад накнадно доносимо.)

1483—1883.

(*) Цео протестантски свет, поглавито пак германска племена, од белога мора па до алпских коса, спремају се да данашњи дан прославе достојно успомени онога мужа, који је одсудним поступком својим не само отворио нову периоду у светској историји, него великом делу човечанства отворио очи к увиђавности и напретку. Данашњег дана, 10. новембра (29. октобра), али пре четир стотине година, родио се у Ајслебну један од најзнаменитијих мужева; знаменит у верском смислу, знаменит као појава у повесници, знаменит као језичар, школник, књижевник, знаменит као будилник људске свести и знаменит као поборник против слепе глупости и грешне непогрешности — Мартин Лутер.

Његова је реч милионе људи истргла из дремежа, немачку државу и католичку цркву до темеља потресла, народе истргла из наручја римске вере, и подигла нову веру, која постоји и дан данас, и којој се поглавито данашње напредно стање у целоме свету има захвалити.

Али ваља и разумети оно доба, кад је Лутер поникао. Потмула омара лежала је над Немачком; сваки је тежио за слободом, за душевном и политичном слободом; народ, који је гвоздено држала рука моћних и богатих, тражио је себи одушке; сваки, који је био мањи и слабији осећао несносан притисак јачег и већег. Уз то је још и црква била скроз проривена; владике и игумни држали су читаве дворове и одали се најраскошнијем животу; манастири били све друго пре него свете богомоље а калуђери и калуђерице бесчастили су и срамили су одежду и мантију, коју су носили; пијани калуђери и бреће калуђерице тамнили су и оно мало угледа свога пред народом, тако, да пред лајицима није било грђе погрде него: калуђер или калуђерица. Риба смрди с главе. Папе, који су ишли за светским интересом те и рђавим примером пред целом поповштином, а да целом буде натакнута достојна круна, паде папи Лаву X. на памет да продаје опроштење за грехе.

Наравно, да је у тако доба — а још смо мало набројали грехе — енергичан протест морао чуда чинити, а тај је протест изрекао Лутер и он је у трулеж упао као варница. Све, што је знало мислити а није било заслепљено личним интересима, подигло се листом, и Лутер је још доживио да су милиони следовали његовом протесту, и ма да је своје последнике преклињао, да му име не доводе у свезу са вером, ипак је одушевљење задржало име његово, да њиме обележи и своју вероисповест.

У оно је доба био протестантизам и немаштво једно исто што и слобода и бадава су краљеви водили рат против тога, нису успели ништа, јер се идеја не да утамнити; бадава је основан и исусов ред, бадава су папе пуждали народ на народ — замисао о слободи одржала је мегдан.

Као што протестантизам има Лутеру да захвали свој постанак, тако — будимо искрени — има и православије њему да захвали свој опстанак. У оно тешко доба пао је стари браник православија, Цариград, а нов браник његов, Русија, била је под притиском татарских чорда. Шта би од њега било, да Мартин Лутер није моћном руком својом обележио римској обести границе? Цео свет би љубио или папину папучу или се клањао Мухамедовој ћаби. А да то не би било од хасне на слободан развитак човечијег ума — то је позната ствар.

Слава дакле таквом мужу! Али, он не само да је показао немоћ римске цркве он је, ма и нехотице, дао верама народносно груписање. Сад се под католицима у главном разумевају романска племена, под протестантима германска а под православнима словенска племена. Они први припадају прошлости, други садашњости, а надајмо се ди трећи припадају будућности.

Политички преглед.

Ако знаци не варају по свој прилици да ће за бана троједничког бити наименован подмаршал **Фрања Филиповић**. Преговори који су тога ради пре неколико дана отпочели између министра Тисе и Филиповића истина да нису још довршени, но да има наде, да ће доћи до међусобног споразума. Подмаршал Фрања Филиповић налази се данас ван активитета. Он је до године 1868 био намесник далматински а за тим главнокомандујућа у Троједници. Говори се да преговори међу Филиповићем и Тисом највише око тога запињу, што будући бан жели себи задржати право, да за предстојнике изабере особе, које се њему најбоље свидиле буду. Али и велеможни министар Тиса не тежи ни за чим мањим. Главна позорност његова обраћена је звању предстојника унутрашњих послова, и он, Тиса, хтео би на то место поставити човека, на кога би се он и влада угарска потпуно могли ослонити. Судећи по дојакошњем развитку овог питања Тиса нема разлога бојати се да ће жеље његове јалове остати. — У свези с овом ствари јављају да је Тиса позвао у Беч великог жупана Утјешеновића, а поговара се и о томе да ће Ведековић и даље остати министром.

Сабор угарски држаће по свој прилици своју идућу седницу 5. (17.) новембра. У тој седници установиће се дневни ред за седницу која ће се држати 7. (19.) новембра а у којој ће поново почети мериторне расправе саборске. У првој седници поднеће рефетент финансијског одбора извештај одборски у погледу законског нацрта о реформи доходарског прореза. Овај законски нацрт расправиће се чим пре, како би дотични закон већ од 1. јануара идуће године могао у живот ступити. Како је овај законски нацрт веома важан, то ће без сумње требати неколико дана, да се сабор подробно информише о извештају одборском. У погледу ове задње ствари јавили су пре неколико дана горњи листови, да влада угарска с обзиром на непријатељско расположење црквених кругова угарских и на антисемитску струју у народу хоће одгодити расправу тога законског предлога. Сада пак јављају из Будимпеште да то није истина, и да ће се влада са свима средствима одупрети одгађању расправе овога предлога. — Знали смо и без тога уверавања да влади будимпештанској леже и сувише па срцу — чивуцки интереси.

Пошто се данас кругови аустроугарски веома занимају са питањем, ко да буде бан троједнички, не ће згорег бити ако овде изнесемо **како Кошут мисли о банској части.** О томе изјавио се својевољни изгнаник мађарски прама једном дописнику „Будап. Хирлапа“ овако: „Пре свега имала би се укинути банска част, која исто тако мало одговара парламентарном организму као ердељски губернијум и част палатина, која је након закона од год. 1848. само за то смисла имала, што је палатин уједно фунгирао и као намесник краљев, Бан заузима сасма не могући положај. Узмемо ли у обзир одношаје између Тројединице и Угарске и расположење Хрвата прама Мађарима, то морамо увидети, да бан долази у положај који се ни на више ни на ниже не да одржати. Напротив је троједнички министар у угарском кабинету тек само pictus masculus, чије би целокупне послове могао један секретар обављати. Садањи делокруг банов припадао би управ троједничком министру, који седи у Будимпешти где пребива и влада угарска. Унутрашње послове троједничке могу оправљати секционни предстојници, који и онако по закону одговарају сабору троједничком за све автономне послове. Пошто Славонија и онако не мари за свезу са Хрватском, требало би тра славенске жупаније утеловити Угарској. У погледу тих питања делим потпуно оне назоре што их је Пешти изнео у својим чланцима. (И Пешти је пре неког времена предлагао да се славонске жупаније утелове Угарској.) Ваљало би чланке ове у обзир узети јер они одговарају законитим правима Угарске, и могли би послужити као повољна основа за ново поравнање.]— Тако Кошут на уста „Хирлаповог“ дописника. Сумњамо да ће кошуту поћи за руком да — обесмрти Пештија,

Из Србије стижу подмукли гласови. Министар иностраних послова Богичевић разаслао је 22-ог тек. мес. свима заступницима српским у иноземству брзојавним путем окружницу, којом их извештава о устанку у зајечарском округу и о мерама што их је влада прихватила ради што скоријег угушења тога устанка. Ухапшење првака радикалне странке да је изведено услед реквизиције ђенерала Теше Николића, који да је на лицу места спроведеном истрагом ушао у траг озбиљним знацима, који да показују да има неке свезе између отпора у ствари предаје оружја и централног радикалног одбора у Београду. Поговара се да су у побуњеним крајевима нашли писама централног одбора на помесне одборе, у којима да су овима тобож давана нека упутства у погледу организације насилног отпора. — Колико је у овим вестима истине и да-л у истима у опште истине имаде то наравно да није лако сазнати, особито данас где у Србији на све стране цветају денунцијације. Било пак како му драго факт је да се у младој краљевини данас немилице и без икаква зазора пролева крв народа српског, да се показују они греси, у које је трогодишња насилничка владавина назови напредњака и сплеткарење њихових „пријатеља“ земљу и народ увалила. Ти „пријатељи“ ликују данас гледајући како „човек од акције“ у Србији „ред успоставља“. Они уживају што каплар Никола онако на часто израђује послове, који — њима у прилог иду. На висовима око Честобродице и Лукова пуши се крв парада српског, проливена туђом кривицом и ради одржања туђих интереса. Грех огроман, за који ће кад-тад одговорити винованици његови. Назови напредњаштво и покровитељи довели су дотле српску земљу да се синови њени међу собом — кољу. Заслуга огромна, а нема сумње да ће је народ у своје време — достојно наградити. Па ипак, још у Србији није све изгубљено. Ма да је већ проливена крв народна, ипак би се још свему могло доскочити, ако онај, ког су усуд и воља народна подигла на оно место које треба да је узвишено над свима страначким страстима, буде рачуна водио о томе, да је народ српски скупоценом крвљу својом извојевао слободу отаџбине и од исте створио уставну државу с уставним владарем начелу. У уставним земљама могу се без опасности повемљу и поглавицу земаљског само уставним средствима санирати оне тешкоће, које се у тому времена услед промењених околности покажу на површини државног живота, наиме у одношајима међу народом и владарем. Истина да се и насиљем дају постићи неки успеси, но ти су тек и сувише моментани, јер насиље није у стању да трајно отклони последице онога зла, против којега се употребљује, шта више оно га још увеличава. Насиље руши у народу по-

ЛИСТАК.

О ДАБРО-БОСАНСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ МИТРОПОЛИЈИ.

IV.

Православни манастири сарајевске архидијецезе.

1. Бања код Прибоја за Вишеградом; храм св. Николе, а задужбина Стефана Уроша III. (Храпавог). Више је пута рушен и обнављан, најкатње обновио га је почивши Дионисије Вранешевић с народом, а године 1875. Турци га запалише, те њихова посада седила је тамо а по чувењу и сада седи у спаљеној и непокривеној цркви, која у развалинама стоји, јер аустријска војска ову страну посела није. Покрај манастира има лековита топлица и тако јака, да на њој неколико витлова воденичких окреће. Бистра је као кристал и врућа, а пошто се охлади може се пити. У песмама прича се по народном предању, да се у њој исцелио српски краљ Урош храпави.

2 Кратово негдашња столица епископа, босанских митрополита, који и сад имаду титулу: „епископ свјатократовски.“ Стоји на путу између манастира Бање и Ноге Вароши у турском пределу; зидине цркве и ћелије још се виде у рушевинама.

3. Храм је био под планином више села Мачковца на Гласивцу, у котару рогатичком. Могућно је, да су двојица владика из породице Омучевића у XII. веку тамо столовали. Од тесаног камена тога манастира неки турски племић озидао је у истом селу огромни хан, каквоме није било пара у свој Босни, нити надалеко до Стамбола: јер не само зидови ханski и двориште, него и јасле и сеница, све је то било од тесаника камена, као и лепи извор пред ханом, и софа (сједница), бијаху ограђени тесаником четворокутним. Назад 50 година и тај хан опусти, јер се цада (цеста, главни пут) за Тузлу и Зворник окрену угоднијом страном. Ма да се Турци противише, по дозволи високе земаљске владе, онемлани од тога камена много пренело се на Соколац и Гласивцу и утрошио се у зидање нове православне цркве. То је био узрок, да је она сва од земље до крова од тесавца камена, на којој је неколико лепих кубета изведено. Црква је освећена митрополитом Савом Кисановићем 20. јула 1881. године, а храм јој св. пророк Илија. Друго што опширније о манастиру за сад се не може казати.

4 Дьбрь-Дабар-Добрун, храм је успенија Богородице, а задужбина Петра жупана. То беше најстарија столица „дьбрски“ а после дабро-босанских митрополита; лежи поред реке Рзаве, под тврдињом добрунском, у котару вишеградском. Две кћери кнеза Бранила, Јелача и Владислава, удале су се, прва за Михоча Утвинића у Фочу, а друга за Иваниша Пећевића у Дабар, и оне обе помреше, Јелача у Дрње, а Владислава у Дабру Мон. (554.) Црква добрунска подлегла је оној судби, као и манастир Бања, те 1875. спаљена и готово до земље порушена.

5. Папрећа лежи у власаничко-зворничкој нахији, под планином Бороговом, на извору воде Спрече; храм је благовештење Богородице, а задужбина Вукана жупана, сазидана од тврдога материјала, са сводовима и кубетима, и врло лепим украсима. Лежао је овај манастир више година порушен, но народ помоћу бога и својим трудом назад петнајст година поновио га и у њему сада само један јеромонах станује. Не далеко од манастира има место што се зове на Рудиштима, у опћини Цикота, и ту леже развалине стародревног храма божијег, који је одавно порушен, али по предању сачуван му је споменик овај, да га је подигао Вукан жупан у исто доба, кад и манастир Папрећу. Сад ови садашњи православни хришћани настоје, да на истим развалинама нову цркву подигну и на том су већ започели радити.

Препод. Пајсије Филиповић игуман.

6. Ловница код Бирча, храм св. мученика Георгија, на извору воде Ловнице; по предању подигли су је Немањићи; сазидана је од тврдог тесаног камена са сводовима, покривена је сад боровим клисом, а поплочана врло лепо израђеним мрамором, има образе божијих светитеља. У цркви служе мирски свештеници из околних парохија.

7. Озрен под планином истог имена, у шуми код Петрова села, у опћини Бољанић, котара Грачанице; храм је свети Никола, а задужбина по предању Немањића. Назад близу 200 година, обнови га неки поп Јаков, који као што натпис гласи вођаше порекло од исте лозе. У прошлом вијеку Турци су поклали пред самом црквом осамнаест калуђера; црква је саграђена од камена у којој служе мирски свештеници из оближњих парохија: Бољанића, Сочковца, Раковца, Ступара; а нови звоник подигнут је 1879. год. на којем има звоно поклоњено од високе земаљске владе. (Опширнији опис овога манастира и других српских старина може се читати у „Јавору“ 17. фебруара 1880. бр. 7).

8. Бранска бјеше у данашњем селу Бабићима, парохије Кравице, сребрничке нахије. Још стоје развалине тес ног камена, звано „Манастириште“, покрај дивнога извора калуђерске воде. У истој нахији била су још два манастира; Сеона и Добрак у лукама „ка-

верење и љубав, а тиме подрива и онај основ, на којем у уставној земљи почива сам престо. Да л се та љубав и то поверење куршумом добија, остављамо да реше они, који су на љубав и поверење народно у првом реду упућени. Од увиђења овога зависиће сретно решење данашњих заплета, који у противном случају могу веома судбеносни постати по све факторе у Србији, јер — притуснуто јаче, све на више скаче.

Реакционарски укази „човека од акције.“

„Срп. Новине“ од 23-ег о. м. указе реакционарске владе Христићеве:

I.

„На предлог нашег војног министра, а по саслушању министарског савета на основу чл. 2. закона о устројству војске наређујемо:

Пошто је нашим указом у црноречком округу проглашено ванредно стање, то да се и сва војска одређена за повраћај реда тамо, и стављена под команду главног команданта и врањевског комесара, стави такође у ванредно стање.“

II.

„На предлог нашег министарског савета, а на основу члана 56. устава земаљског, наредили смо и наређујемо, што ће силу закона имати:

Чл. 1. Официрима, подофицирима и војницима војске употребљене за повраћај реда у црноречком округу и стављене нашим указом у ванредно стање, издаваће се за цело то време дупла плата.

Чл. 2. Овај закон ступа у живот од дана краљевог подписа.“

III.

„На предлог нашег министарског савета, узимајући у обзир, да је поремећеним миром и показаном непослушности према властима у округу црноречком, изазвана потреба изаслати један део војске ради повраћаја реда; и

Узимајући у обзир, да се на ово морају учинити ванредни трошкови, нашли смо се побуђени, на основу члана 38. и 56. устава наредити, и наређујемо што следује и што ће силу закона имати:

Чл. 1. Сав трошак, који се учини ради повраћаја реда и послушности и ради кажњења криваца у округу црноречком, где је нашим указом од 21. тек. проглашено ванредно стање, пада на терет становника оних села и општина које у немиру и непослушности било посредно или непосредно учествују.

Чл. 2. Указ овај ступа у живот од дана краљевог подписа.

IV.

„На предлог нашега министарског савета, узимајући у обзир да је један део наше штампе употребљен за средство да уноси у народ начело растројства противна државном реду и јединству, дух омаловажавања државних органа, непослушности законима земаљским законским наредбама власти и

Узимајући у обзир да је та злоупотреба слободне штампе постала опасна за јавну сигурност у земљи.

Нашли смо се побуђени, на основу чланова 38. и 56. устава, наредити и наређујемо и што следује и што ће силу закона имати.

Чл. 1. Чланови 8. и 10. закона о штампи од 12. марта 1881. год. и његовим изменама и допунама од 12. јуна 1882. године обустављају се.

Чл. 2. Никакав лист, или повремени спис, не може се раздавати пре, него се јави полицијској власти и од ње на то добије одобрење.

Који ово не учини, забраниће му се даље издавање листа или списа.

Чл. 3. Закон овај ступа у живот од дана краљевог потписа“.

V.

„На предлог Нашега министарског савета, узимајући у обзир, да се удружења и зборови, дозвољени законом од 1 априла 1881. употребљују већим делом за средство производити агитације у духу растројства и непослушности према нашим властима; и

Узимајући у обзир, да је та злоупотреба удружења и зборова постала опасна за јавну сигурност у земљи.

Нашли смо се побуђени, на основу члана 38 и 56 устава наредити и наређујемо, што следује и што ће силу закона имати.

Чл. 1. Закон о удружењима и зборовима од 1 априла 1881 године обустављa се.

Чл. 2. Закон овај ступа у живот од дана Краљевог потписа“.

ДОПИСИ.

У Бачкој, 23. октобре 1883. Стара је истина а и искуство је показало, да онај, који не частвује себе и своје достојанство; ко положај свој несме или неће по важности му самој да цени, чува, брани, и одржи; тај обично доживи јад, да се ухвати пута што води к понижењу.

Монитор наименованости, хвали се, како је његова наименованост у Сегедину отликована, те кипи у мнимој радости, да би занела своје заслепеле овчице; али ми који и нешто друго знамо, читасмо кроз редове горчину те привидне радости; која само очајању води.

Кад Србин позове у помоћ своје сећање и знање, па кад помисли од какве су важности у нашој домовини били наши с р п с к и п а т р и ј а р с и по д о м о в и н у и п р е с т о с в е д о с к о р а, онда ... онда... наравно да Србин видећи своју садњост, о својој будућности, и оно мало слатке наде... губи, и све изумире у њему.

А да је тако, све ћу вам верно описати, шта се придесило нашем црном и белом свештенству у Сегедину.

Његова наименованост, са оба мађарске епископа и са многобројним свештенством дође у Сегедин на сусрет Његовом Величанству, нашем љубљеном краљу, што је сасвим у реду и похвале достојно. Његово Величанство, познавајући верност и оданост српског народа према круни и домовини, примило је премилостиво наше свеколико свештенство, и изјавило је своје царско благоволење.

Довде је било све прекрасно — но сад, сад је копита избила.

Свештенство је ваљало командирати пред онога, који је се усудио круни саветовати наименовање. — Треба ићи пред свемоћног Тису, и показати му неограничену покорност, казати му јавно хвала и препоручити пројект, ма и мигом.

Наравно шта је стало до народне патње, до потирања народних права, та ко ће још о томе бригу водити. Народ на страну: а милост господару. Да, српски патријарх — не, то он неби могао учинати... то је учинило именовање... тај чин одвео је црно и бело свештенство у Тисино предсобије. —

Тиса ужина, а српски! патријарх чека, чекају и епископи, чека и све свештенство... још чекају јер је лакај кавао да причекају... важда док господар прогута валогај. —

Свештенство се стиди, јер осети колико је уважено, наравно почев од горе.

Именовани се смеши, но онај би се отровао који би га у том тренутку угризао.

Тиса је обриао бркове, изишао је зловољан, важда што су га у слатком послу узнемирили, те рече српском! патријарху оно, што се нијо усудио ни један дотле рећи; да, Тиса је дотерао до врхунца са својом мађарском безобзирношћу његово уво неће више ни од свог верног раба другојачије да слуша већ једноспасавајућим језиком мађарским.

На сувише лојални поздрав, именованог рече он скоро, врло јасно и просто: „Magyarul kell beszélni.“ (Мађарски ваља да говорите) те окрене леђа и оде.

Именовани се поклонио ономе, што им је леђа окренуо, и отишао управо мислите ваљда Његовом Величанству премилостивом краљу, да се потужи на то понижење... не, не, он је отишао брату Тисином, да ваљда... али ту морамо да ћутимо, јер у болу може нам која реч изаћи, што неби радо хтели, сваки племенит и честит Србин разумеће нас шта мислимо; но упитајте само оно свештенство што је и за њим ишло, како се осећало...

Није ли то све плод наименовања. Док је цео народ стајао српском патријарху уз раме и за леђи, нису се ни другачији силници осмелили, да корегирају јевак српског народа; али данас, да се христова божанствена наука тако тумачи, да је пречи Даљ, Бело брдо и Борово, онда је ово најмање чудо. Доживићемо и још већма чуда, која ће калвин у нашој цркви порадити: али нека, наименовани је показао пут и одобрио да се све може — канони су еластични — ту је већ заменик, видили смо му подигнуту главу, вратиће му се љубав за — Проковију.

Тешко теби Србине, јер твоји патнички дани, никако крају да се приближе.

У Ст. Пазови 25. октобра. У 163 бр. миле нам „Заставе“ изашао је из овога места један допис, по ком судећи, наш народ у Срему тотално опада, односно пропада. Но да неби штов. читаоци услед тога дописа одма своју пресуду изрекли, дозволите ми г. уредниче да и ја о тој одвећ важној ствари коју речем.

Писац поменутог дописа изабрао је себи врло занимљив али поред тога и веома тежак предмет. Требао је целу ствар опширно, и јасно у претрес узети и онако је извести као што у истини постоји, јер онај и онакав допис могао би само пре 15—20 год. оправдан бити па и онда не у овакој форми, у каквој је сада јавност угледао.

У првом реду ми је непојмљиво, да је насељени Шваба мудрији и напреднији од Србина, и то је г. дописник навео „особито у господарству“, дакле онда у сваком погледу по нешто.

Ми знамо врло добро, да су Шваве кад су се доселиле у ове крајеве, Србе ту затекли, тако исто као и преко у бачкој жупанији. Зна се и то, да се овде другам начином произвађају разни усеви, у опште; да се свиколики земљеделски послови у овим крајевима извађају начином, који се у многоме битно разликује од онога, који је уобичајен у дедовини овде насељених Шваба. Кад дакле ствар тако стоји, и кад зна из далеких крајева насељени Шваба, све земљеделске послове по нашем овде уобичајеном начину обављати, јасно је да је он тај начин тек по доселењу у ове крајеве научио, — али од кога? Наравно од Србина, који је већ овде био. И дан данас наћи ћете, да ће раден Србин у свима крајевима где се међу Швабама налази — ено Бачке где су Шваве такођер Србе затекли и од њих економију водити научили — свагда целисходније практичније и вештије послове земљеделачке обављати него Шваба.

Друга је ствар, која Швабу диже. Ако исти скупи коју крајцару, он већ погађа земљу дупле вредности, од његове готовине, што код Србина није случај. Шваба је дакле спекулативног подуветничког духа, Србин је на против у овом погледу више конзервативан. У осталом знамо да су ти принципи доста њих у суво грожђе оправили.

Да је наш Граничар некада пред кућом седео и пљуцкао, те кад му је новац потребао, продао јутро, два земље по незнатну своту од 30 до 40 фор. то стоји, али томе је већ много годиница протекло. Од развојачења Крајине наш је народ не мало него добрим напредовао, — ево вам у самој Ст. Павови чист доказ; док сте пре по 50 и 60 ф. јутро земље куповали, неможете сада, па све да нудите, ни за 120 ф. добити.

Невнам кога је г. дописник мислио под „ћифтама“. — Овде у овом крају обично тако називају интелигентнију класу људи; ако је дакле ове мислио, онда велику већину тих „ћифта“ чине овдашњи трговци, а од истих су опет у нас у огромној већини Срби. Они су — по горе наведеном допису — индиферентни. То не стоји, јер они не само да нису такови, него су сваком приликом доказали, да се брину за опстанак и бољитак свога народа. Ево нам опет чист доказ Ст. Павува, Лањске године основали су трговци „Задругу“, и то задругу за народ, за граничаре, о чему се свако уверити може. Није ли то благодат за народ, кад зна где ће за сваки несретни случај спаса наћи? Није ли тим знатно осигуран напредак, бољитак и будућност народна? Док се пре кајшарима у наручја бацао, кад се у нужди налазио, или продавањем земље себе из невоље у рђавим годинама тек привидно спасавао, сад свој иметак у целини задржава, — а под незнатним каматама себи у теснацу без молакања непомаже. Ено баш у последњим броју нашег „Стармалог“ видисмо рачун једног Чивутина, и вероватно је да је тако било; но сада не ће више заневати, а то се може само захвалити честитим трговцима ове околине. Не стоји дакле да се „ћифте“ само за свој џеп брину. —

Наравно да и у најчистијем житу има кукоља, по где је о целини говор, ту поједини изузетци не могу одлучивати, јер њих и онако свако зна и — презире.

За сада оволико, а ако ми се прилика да ређњу о овој ствари још коју више.

Дневне новости.

(*) Од недеље дана иду госпође чланице добротворне задруге Српкиња Новосадкиња да позивају овдашње грађане на игравку с томболом, коју они приређују у корист своје благајнице. Сваки, који је ишао икад у сличној свари, зна да то баш није најпријатнији посао, и да често наилази „да га бије лед тамо где би требало да га сунце греје.“ Кад иду људи од куће до куће у тој ствари, они се бар могу наћи ако нађу на суровост, али код жена се то не може предпоставити. За то су нам и стигле тужбе госпођа чланица са неуљудног примања од наших суграђана Немаца. Трговци, који српске муштерије наравно уљудно примају знају да се осеку на госпође, бајаги нису Срби, или их тако приме, да би човек помислио, е су та господа одрасла међу Зулусима. Неки трговац у ћурчинском сокаку који од српских муштерија управо живи, показао је, да до њега језик немачке културе није достигао да га олиже, јер је био тако неотесан, као што нису били ни стари Херусци из Теотобуршке шуме, за које се бар зна да субили грубијани. Али, има их и на пијаци, који о Книгеју имају толико појма, колико Ботакуди о ablativu absolutnom. Један од првих трговаца овде, већ се лане показао да је био некад келнер у бирцузу, а ове године нису га госпе ни ставиле на искушење, пит су хтеле да његово каваљерско понашање изазову. Кад дознамо још које појединости, изнећемо их на јавност. За сад нека је ово равнања ради наше публике, кад они почну ићи да н а с позивају.

(† А л е к с а н д а р Т р и ф и ћ.) Из Костајнице нам јављају да је тамо 16-ог тек. мес. умрло Александар Трифић, ученик 6. гимназијског разреда. Ожалошћена родитељи изгубише у њему вредна и трудољубива сина а народ наш у Крајини младића, који му је временом могао од користи бити. Лака му земљица и вечан спомен међу пријатељи и познавици!

(М и л а н П. С т а н к о в и ћ,) сарадник „Самоуправе“, отпочео је 24-ог тек. мес. при управи вароши Београда, да издржи двадесетодневни затвор по привици штампе, а према пресуди варошког суда.

(И в а н Ђ а р ч е в) опат и капоник у Ђитри који је ту не давно преминуо, оставио је сав свој иметак од сто хиљада форината на оснивање женских школа, које се имају подићи у његовом родном месту — Тренчину.

(„Ж е н с к о Д р у ш т в о“ у Б е о г р а д у.) Како је досадања председница овога друштва ђа К. Миловува одступила, то је друштво у својој задњој седници изабрало себи за председницу ђу М и л и ц у В у ј о в и ћ у.

(Д и с ц и п л и н а р н а и с т р а г а п р о т и в п р о ф. Р о л и н г а) Аустријско министарство наставе било је наложило академичком сенату немачког свеучилишта у Прагу, да поведе дисциплинарну истрагу против познатог антисемите професора Ролинга, а сенат је тога ради именовао био одбор од 3 професора: Рулфа, Пеца и Улбриха који је имао то питање испитати и о њему предлог учинити. Одбор је свој посао обавио и тако је сенат 22. о. м. сазвао академичку седницу, да расправља о предлозима одборским. Већина одбора, наиме професора Рулф и Пец, предложише, да се сенат изјави против поведења дисциплинарне истраге и да варочитом представном разложи министарству наставе, да н е н а л а з и разлога за поведење дисциплинарне истраге, јер је предмет преступка, којим се окривљује професор Ролинг тископис. Свако пак имаде основним државним законом зајамчено право, да својем мнењу у границама закона слободног израза даде. Ове границе чине с једне стране казнени закон, за државнога службеника такођер дужност његова знања, а наиме дужност послушности прама наредбама својих представљених, изданим у оквиру закона. Министарство наставе дало је ипак проф. Ролингу налог, да се уздржи од новинарске полемике и да се у својим знанственим расправама

меној“ и „сребрној“; частне трапезе и крстионице још повирују из развалина.

9. В о з у ћ а била је у селу истога имена у котару маглајском. По предању и он је дјело неког владаоца српског, као манастир на истом мјесту, гдје је сад црква. Садашња црква започета је обнављати се од побожног православног народа г. 1856 а довршена је 1859 освештена је пак од епископа Висариона, спомоћника Игњатијева. Незна се кад је овај манастир порушен, узгор стоје зидине и сад, у којима се познају ћелије, крај ријеке Криваје, под планином Папратном. Храм цркве света Тројица, то јест сашествије св. духа и служе у њој мирски свештеници.

10. У д р и м у селу Гостовићу, котара маглајског, још се виде зидине тога манастира — Код Гостовића у једној равници има затрпано једно отровно врело, од кога кад окуси човјек, или марвинче, тога истога часа скончa.

11. Г њ и о н и ц а била је не далеко од босанскога Брода у селу истога имена; године 1854. неки Мухарем-бег пренео је камење од развалина тога манастира и употребио га на зидање моста преко „Жупан“ ријеке.

12. Г л о г о в а ц. Манастир Глоговац лежи крај потока истога имена, у долини, која је окружена са три висока и шумом обрасла брда. Основан је од ономјестног свештенства и народа год. 1866. а довршен и посвећен год. 1869. Његово Високопреосвештенство господин митрополит Дионисије Илијевић посветио га је св. влком. Георгију. Народ при оснивању овог храма, није ни мислио, да ће он бити посвећен за свету обитељ, него почем у оној околици има до 500 православних кућа, они се договоре, да би им свима као парохијална служила, што и учине под управом пок. попа Н ц и к о л е Обрадовића. Кад је већ црква довршена, као што је горе споменуто, дође Високопресвештени господин митрополит Дионисије те увидивши овај пусти положај, у ком је нова црква сазидана, предложи: да би прилично било ову цркву посветити за св. обитељ почем су најближе куће удаљене од цркве, к истоку 2 сахата, к сјеверу ½ сахата, к западу 1 сахат и к југу ½ сахата; од града Јајца удаљена је црква к југу 3 сахата; на то народ пристане и црква се посвети за обитељ. Том приликом буду произведени поп Раде Сурутка и поп Никола Обрадовић за јеромонахе и предан им буде манастир да у њему служе; а кад митрополит Дионисије у Сарајево дође, он произведе јеромонаха Диочисија (незна се његово презиме) родом Бугарина за игумана, и преда му управу манастира Глоговца. Кад игуман Дионисије у Глоговац дође, како је био муж поштен и изображен, он одмах дадне направити једну кућу за стан братству, и у истој кући одреди две собе за учитеља и за школу. Но калуђери Сурутка и Обрадовић не могавши игумана као изображена човјека гледати, оптуже га турској власти у Јајцу, те он пошто је само боравио једну годину и по у Глоговцу, морадне се уклонити у Србију, а скоро по његову одласку и она два калуђера помру, те тако готово манастир остане пуст, док у њему мирски свештеници: поп Сава Ракита, поп Шпиро Ракита и поп Јово Обрадовић почну служити, па већ и данас служе. — Да проговорим о самој згради манастирској. Зграда је озидана од тврдог материјала (камена) врло тврдо и добро, по источном обреду, али без икакова византиског стила и украса. Покривена је дрвеним шамлом (нека врста дасака) и није никад страдала одватре и робље, само г. 1881. лопови су дошли по ноћи, разбили манастирска врата и покупили све црквене ствари и у готовом новцу 300 фор. а. в. — Манастир има своје земље до 300 ока усева, од које приходи манастиру припадају, а такођер има прихода од две куће, које се издају под закуп 200 фор. годишње. Манастир од ових прихода не троши ништа, јер свештеници који у њему служе, имају своје парохијалне приходе од којих се издржавају.

13. Г о м и о н и ц а не далеко од Бањалуке, храм је Ваведеније Богородице, неки веле, да је то задужбина царице Маре (ваљда султанке?) Има у њој сад три јеромонаха:

Препод. о. Партеније Давидовић игуман.
„ „ Исаија Костић јеромонах.
„ „ Герасим Кочић „

14. К р у п а манастир лежи јужно 5 сах. од Бањалуке на узвишеном брежуљку при утоку мале реке Крупе у Врбас с леве стране и то као у неком полуострву под једном планином, на којој се још види добро сачувана обранбена округла кула, која зидом, а како причају и тајним прокопом стоји у свези са порушепом тврђињом на узвишеним стенама покрај Врбаса с ниже исте планине. Под тврђињом на Врбасу био је негда и камени мост, од којега се виде још ноге са обе стране воде. На малој реци Крупи (ову ваља разликовати од велике Крупе у Крајини), која изобилује вкусном планинском рибом пастрмом, и која од извора до утока нема ни пуна 2 сахата, окрећу сукно ваљарице Хаџи Абитаге Ђумишлића и његова брата из Бањалуке. Те прекрасне питоме земље око манастира данас су њихова својина а спахије су од 200 православних кућа у томе пределу. Преко Врбаса с десне стране према порушеном граду Звечају сниже утока Крупе у Врбас имаду неколике природне пећине више Врбаса, које се вову „калуђерске испостнице“ где су

служи умеренијим речма; но овај налог може се сматрати као опомена а не као заповед, јер се не може узети, да је минист. наставе хтело ограничити Ролингу основним државно законом зајамчено право слободе изјаве мнења. Поведење дисциплинарне истраге могло би дакле само онда бити оправдано, кад би он обнародовањем тискописа био починио кажњиво дело и рада истога био проглашен кривим. Каже се додуше да је односни тископис заплењен и да садржава преступак непријатељства против Чивута; но предмет ове осуде је само садржај тискописа а не кривица оптуженика и ова осуда не искључује, да државно одветништво подигне оптужбу против професора Ролинга од које би га порота могла ослободити. Најзад не сме се пустити из вида, да је цел дотичнога тискописа само обрана против нападаја, које је Ролинг изазвао са делом својим „Талмуд јуде". Овај спис пак изишао је пре него што је време његова позива био познат. Како би га сада могли на одговорност позвати ради обране списа, који је управо био поводом његовог позивања у Аустрију? — Академички сенат прихватио је разлоге већине одборске. Професор Улбрих гласао је у одбору за поведење дисциплинарне истраге, али је с тим преелогом остао у мањини и у одбору и у сенату.

(Геодетски конгрес у Риму). Седма конференција међународног геодетског друштва држана у Риму пре неколико дана, усвојила је јединицу дужина и јединицу часова, која је врло практична како у научном тако и још више у међународном саобраћају. Конференција је усвојила једини почетни меридијан гранички, пошто је он најудеснији за дужину. Такође је увидила потребу за саобраћајна средства, жељезнице, телеграфе, поште и т. д., те је усвојила универсални час, поред локалног и народног. За почетну тачку универсалног часа имало би се узети подне у Гриничу, које се слаже са поноћи или почетком грађанског дана под меридијаном у 12 часова или под 180° Гринича. По овоме време би се рачунало од нуле до 24 часа.

(Управа вар. Београда) наредила је да се у свима штампаријама потпишу слагачи и остали радници, да се у списку означи у којој улици и кући стањују.

(Султанов поклон.) Из Цариграда јављају, да је султан определио за аустро-угарско посланство свој летњиковац у Јаникеју са свиме што се у њему налази. Летњиковац укњижен је на име цара аустријског и списи о овоме предани су већ аустро-угарском заступнику Калицу. Имање то налази се у селу Јеникеју на Боспору, а лежи на путу, који дуж морске обале води право ка Терапији. Летњиковац овај једва ако је ¼ сахата удаљен од перивоја, кога је султан пре три године поклонио немачкој влади, да на њему подигне летњиковац за своје посланство. Имање ово има у простору око 30.000 квадратних метара. Овим поклоном веле, да је султан хтео да да израза својим осећајима према царевој особи. Бароп Калице је већ по највишем налогу изјавио султану благодарност цар-краљеву на учињеном поклону.

(Лажни српски новци.) Пре неког времена јавили смо, да се у промету појавили лажни сребрни новци српски. Сада јављају из Београда, да је полицији испало за руком да нађе једно место где су ти лажни новци прављени, и да је на истом месту нашла неку количину недовршених динара. Надати се да ће полиција ући у траг и самим кривцима.

(Римске старине.) Читамо у „Н. Б. Дн.": „Петар Спасић, копајући пре два месеца темељ за своју кућицу на својем земљишту, на селишту, десно од трхалишта, наишао је на два римска гроба, која су била зидана од великих цигаља. У једном од њих нашао је поред костура огрлицу од канапа и тамних жица, а у другом три мала крчага. Један је крчаг нехотице разбио при отварању гроба, а друга два са огрлицом продао је нашем народном музеју, где попуњују збирку старина, нађених у Београду."

Политичке вести.

— Из Београда јављају „Н. Сл. Пр", да су ухапшени прваци радикалне странке у ноћу од 28. на 29. тек. мес. у тешке окове бачени и отправљени у Ћуприју где ће их ставити под преки суд.

— Аустријска делегација држала је 29. тек. мес. пленарну седницу, у којој ће се расправити и прорачун министарства иностраних послова; држи се да том приликом не ће бити никакве дебате. У понедељник или уторник доћиће на дневни ред војени буџет а у среду босанско-херцеговачки прорачун. Опште је мишљење да ће се делегације закључити у тому идуће недеље.

— Из Беча јављају да је Филиповић једини озбиљан banski кандидат, но да дотични преговори још нису доконани. Филиповић поставио је услове, који се не крећу толико око особа колико око политичких питања програма његовог.

— Пориче се да ће Куен-Хедервари постати предстојником унутрашњих послова у Троједници. У Бечу помиње се највише велики жупан Утјешеновић, ком би се као одсечни саветник придодао поджупан Будисављевић.

— „П. Л." јавља да полиција београдска није могла да нађе Пашића, председника централног одбора радикалне странке. Устанак да је обухватио неколико срезова. 27-ог о. м. дошло је код Бање између устаника и војске из Ниша до судара. На страни устаника пало је 6 мртвих. Да л је ко од војске убијен, не каже се у брзојаву.

— „Ут. Пошти" јављају из Београда да су устаници у околини Бање одмах након судара с војском истакли белу заставу и да су понудили да су вољни предати се. Не јавља се да су се предали.

— „Лоју" јављају да је војска на путу у побуњене крајеве наишла на устанике, но да их је растурила. Ноћу између 27. и 28. покушало је једно одељење устаника да продре у Зајечар, но било је одбијено.

— Други брзојав истога листа јавља да је војска продрла кроз кланац Честобродице и да је заузела све главније кланце опозиције устаничке.

— У иновемству учинила је велику узрујаност вест да Русија кани у Паризу дићи зајам од 100 милијуна рубаља.

— Из Берлина долази вест да је један ђенерални побочник отпутовао у Шпанију и однео краљу Алфонзу својеручно писмо цара Виљема, којим овај јавља да ће престолонаследник немачки између 12. и 15. нов. п. н. кал. доћи у Мадрид да врати краљу посету берлинску.

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

Наше шуме.

(Из Горње Крајине.)

(—.) Један врли дописник из Лике, којему, како се види на срцу лежи добро и срећа народа свога, упозорио је у чланцима „Шуме у Лици" и „Из живота Срба у Лици" за ову велику несрећу што народ дави и шуме тамани — за једну манипулацију и на пазатеље шуме на бег-лугаре (као што их дописник називље. У маркантним цртама изнио је он, како се народ с једне стране гули и глоби и како се с друге стране немилице шуме харче. Ми смо врло захвални дописнику, што је изнио ту рак-рану на народ, тјелу на видик, пак се надамо да ће јој се наћи и лијека, ако власти строгој контроли подвргну рад тих изјелица.

Кад сам читао поменуте чланке, сјетио сам се извесног разлагања о користи и важности шума од Вурјана у овогод. „Орлу". Учени писац завршује своје врло занимљиво и научно разлаже ријечима: „Влада наша и у Мађарској и у Троједници предузела је, да ће шуме чувати и од упропашћења бранити — но у Мађарској нигђе се шуме већма не тлаче, као што се тлаче шуме коморске, а у нашој славној Троједници наши државни шумари то су већим делом прави бострихиде." Ми незнамо како је у Мађарској, али на жалост смо освједочени, да је жива истина што учени писац за нас каже. Негда је читава Горња Крајина далеко била чувена са својим изврсним шумама. Свуд се је подизала бујна зелен; кроз убаве долине окружени са свију страна густом гором жуборили су поточићи, вабили су из земље сваку растлину и ова је бујала у изобиљу влаге. Горња Крајина била је некад плодна и красна, богата и славна. Они небројни споменици што су расути по њој, свједоче, да је ту живила богата госпоштина, која се је наслађивало дивотом природе, изобиљом сваковрсних производа.

А шта је данас то? — Свега неима. Горња Крајина спала је на просјачки штап. Оних дивних шума већем дјелом нестало је. Мјесто њих дижу се голе стјене и врлети, које бије хладан сјевер, те немилице носи и задњи остатак хумуса, што га је у изобиљу било, док је бујно дрвеће мјесто тих штица господовало. Сву плодну земљу однесе бура којој су широм врата отворена — и земља постаје делимице неплоднија; сваке године усахне по које врелце — и нашему граничару ставља у изглед будућност још јаднију — а већ јаднije не може бити.

Ту пропаст и шума и народа свако види, па ипак нити се једно нити друго чува — Још од кад је Крајина постала биле су шуме на милост и немилост предате туђинцима шумарима и гладним гранич. ферваltерима и штационис-командантима. — Чуда и покора чује се и данас приповједати од те славне шумске управе. Једно добро јање, ваган шенице па и боца масла у стању је била издати колико хоћеш „легитимата" и дозвола за грађу, требало се је само „умолити госп. штационис-команданту", пак си брзо постао господар шуме, На милионе комада грађе отишло криомчарењем — које су службеници за своју корист још подупирали — у сиње море, које је с њима прогутало и благостање Горње Крајине.

Данас су се времена промјенула; али канда је у шумској управи остало много тога непромјењена. И данас је код нас скоро сва управа шума у руку туђинаца, који наш сиромашни народ називљу „Gesindel" — и „Sau-Nation", али њих је тај „Gesindel" добро утовио и шпаге им напунио. — Неодушевљени ни мало за овај народ и ове крајеве, ови неиду на то да сачувају и народ и шуме од пропасти, већ се старају како ће боље и удобније живите: Стога су и пропустили лугарима да агују и шићаре, с тога ови и чине онакова бездјела, као што их дописник наваља — јер треба део и госп. ферштеру и форстмајстору а богме ни он неможе остати без дајела. —

Није тако само у Лици — тако је свагђе у Гор. Крај.

То канда је увидила и земаљска влада; јер је издала наредбу за кот. и опћинске уреде, да имаду ови свака извоз из шуме строго контролисати и што се не слаже са исправама обуставити. Благодет ове наредбе већ се опажа. Криумчарење и швиндловање лугара неиде тако лако. Немало код сваког шуми ближег опћ. уреда за ово кратко вријеме — одкад је изишла наредба — наћи се по 50 ном. разлачите грађе за трговину, криумчарене и обустављене. И колико је прво такове грађе пролавило без икаквих исправа можемо мислити, кад познамо наше лугаре, како су за 1—5 ф. пуштали читаве возове да пролазе. —

Срећа дакле да нам је и ово шуме остало; али ако се овакову харању брзо на пут нестане и ако се најстрожијој контроли не подвргне рад форстмајстора, ферштера и лугара особито, онда је Горња Крајина сасма упропашћена!

Наш је народ неук и што се тиче шуме сасма суров. Он кад види, да му се брани и оно што ником од користи није и што безкористно пропада — а то је лежиковина и суварци коју из државне шуме лугари забрањују извозити — онда он тамани и оно што неби смио — чинећи штету и себи и држави. — Да се томе на пут стане, треба тачно опредјелити што се смије а што се несмије из шуме извозити, јер садањи лугари упропашћују народ баш тим незнањем или да си тако заклоне своја друга нечиста дјела. — Нашему сељаку, који је сасма осиромашио, неби требало бранити да си суварке и лежиковину из шуме извози — јер он одкуд платити неима уз и онако огромне порезе — али би га требало притегнути да шуму нехарчи; — а то је могуће ако се лугари присиле да су више у шуми, него ли у крчми, — и ако се њиховој гуљачини на пут стане. — Строга и законита служба, ако је и гђе потребна, овђе је. —

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈОНСКЕ РАДЊЕ Стевана Костовића у Будим-Пешти

од 27. октобра (8. новембра.)

Жито из Потисја	— — — —	79	81	ф. 10.10	ф. 10.30
„ „ „	— — — —	77	78	„ 9.10	„ 10.10
„ банатско	— — — —	76	81	„ 9.75	„ 10.10
„ „	— — — —	—	—	„ —.—	„ —.—
„ „	— — — —	—	—	„ —.—	„ —.—
„ бачко	— — — —	79	80	„ 10.05	„ 10.20
„ „	— — — —	76	78	„ 9.85	„ 10.—
Жито влашко	— — — —	76	78	„ 8.75	„ 9.85
„ „ по каквоћи	— —	74	75	„ 8.25	„ 8.75
„ српско	— — — —	75	5	„ —.—	„ —.—
„ „	— — — —	—	—	„ —.—	„ —.—
Уванц-жито за март-април 1883.	— —			ф. 10.30	„ 10.32
„ за септ.-октобар	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
Раж мађарска	— — — —	—	—	„ 7.60	„ 7.90
„ влашка	— — — —	—	—	„ 7.25	„ 7.50
Јечам за храну	— — — —	—	—	„ 7.—	„ 7.30
„ за пиваре	— — — —	—	—	„ 8.—	„ 9.—
„ влашки	— — — —	—	—	„ 6.80	„ 7.10
Зоб трг. роба	— — — —	—	—	„ 6.40	„ 6.60
„ фина роба	— — — —	—	—	„ 6.70	„ 6.90
Уванц-зоб за март-април 1883.	— —			„ 7.20	„ 7.22
„ за септ.-октобар	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
Проја мађарска	— — — —	—	—	„ 7.—	„ 7.25
„ влашка	— — — —	—	—	„ 7.25	„ 7.75
„ влашка за пролеће	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
Кукуруз, готова роба, банатски	— —			„ 6.25	„ 6.30
„ „ „ влашки	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
„ за јули-август банатски	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
„ за септ.-август банатски	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
Кукуруз за септ.-октобар банатски	— —			„ —.—	„ —.—
„ за мај јуни 1884.	— — — —			„ 6.57	„ 6.59
„ за јан. фебр. март, банатски нови				„ —.—	„ —.—
„ за јан. фебр. март, влашки нов				„ —.—	„ —.—
Репица готова роба Kohl	— — — —			„ 16.—	„ 17.—
„ банатска	— — — —	—	—	„ 15.25	„ 16.25
„ за август-септембар Kohl	— —			„ 14.50	„ 15.—
„ за јули-август банатска	— —	—	—	„ —.—	„ —.—
Горушица по каквоћи	— — — —			„ 8.25	„ 8.50
Нувар „ „	— — — —			„ 8.—	„ 8.25
Ланено семе по каквоћи	— — — —			„ 12.25	„ 12.50
Кудељно семе „	— — — —			„ 11.—	„ 11.50
Викељ по каквоћи	— — — —	—	—	„ 6.50	„ 7.—
Пасуљ бели нови	— — — —	—	—	„ 10.25	„ 10.75
„ „ стари	— — — —	—	—	„ —.—	„ —.—
„ шарени	— — — —	—	—	„ 7.25	„ 7.75
Погачице од репице	— — — —	—	—	„ 6.50	„ 7.—
Погачице од горушице по каквоћи	— —			„ 6.—	„ 6.25
Паприка трг. роба	— — — —	—	—	„ 20.—	„ 25.—
„ фина роба	— — — —	—	—	„ 50.—	„ 60.—
„	— — — —	—	—	„ —.—	„ —.—
Мед оцеђен	— — — —	—	—	„ 40.—	„ 42.—
„ вошчан	— — — —	—	—	„ 36.—	„ 40.—
„ за октобар-новембар оцеђен	— —			„ —.—	„ —.—
Восак рожњавски	— — — —	—	—	„ 140.—	„ 142.—
„ славонски	— — — —	—	—	„ 142.—	„ 144.—
Шљиве српске гот. роба нова у бурадма				„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови	— —			„ 9.25	„ 18.—
„ „ уванц роба за нов. у бурадма				„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови	— —			„ 9.50	„ —.—
„ босанске гот. роба нова у бурадма				„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови	—			„ 9.25	„ 14.—
„ „ уванц роба за нов. у бур.				„ —.—	„ —.—
„ „ „ „ у џакови	—			„ 9.50	„ —.—
Пекмез, готова роба, славонски	— —			„ 18.50	„ 18.75
„ банатски	— — — —	—	—	„ —.—	„ —.—
„ август-септембар славонски	— —			„ —.—	„ —.—
Свињска маст варошка	— — — —			„ 64.50	„ 65.—
„ „ сеоска роба	— — — —			„ —.—	„ —.—
Сланина сољена варошка	— — — —			„ 55.—	„ 55.50
„ „ сеоска роба	— — — —			„ 53.—	„ 53.50
Шпијарке прима мађарске 1882	— —			„ 16.—	„ 17.—
„ прима мађарске 1883	— —			„ 12.50	„ 14.—
Шпијарке секунда „ 1883	— —			„ 9.—	„ 11.—
„ прима српске 1881.	— —			„ 15.50	„ 16.—
„ прима босанске 1883.	— —			„ 12.—	„ 13.—
Овчије коже српске по 100 ком.	— —			„ —.—	„ —.—
„ „ босан. и хрв. по 56 ком.				„ 47.—	„ 50.—
„ „ македонске по 56 ком.				„ 150.—	„ 160.—
Јагњеће српске нове 102 ком.				„ 108.—	„ 115.—
„ нове хрватске 102 комада		—		„ 115.—	„ 120.—
Козије хрватске за 56 кила	— — —			„ 65.—	„ 68.—
„ мађарске и ердељске за 50 кила				„ —.—	„ —.—
„ српске за 56 кила	— — — —			„ 65.—	„ 68.—

све без међу и рогова са 2% шконто.

Храна. Од почетка ове недеље па до данас, прометнуто је око 71.000 мет. центи шенице по чврсто одржаним ценама, а уз непрекидно пријатан ток рада. Исто тако поправише се и термини са неколико новчића. Ово важи и за мај-јуни, кукуруз, а готова је роба напротив непромењено лабава; нова роба нуди се за јануар-фебруар по ф. 5.60. Цена јечма нешто је ослабила, јер су знатни довози из Влашке покрили садању потребу. Зоб је чврћа у цени и плаћа се трговачка роба без мириса до ф. 6.50, а за пролеће са 5 нов. скупље.

Продукти. Ове недеље беше рад без икакве промена са шљивама. Средња и лошија роба јако је нуђена, а фина крупна роба тражена је још једнако од експортера, за њихово покривање у иноземству. Цена пекмеза нешто је пријатнија и плаћа се hochprima роба са 25 нов. више. Меда недостаје и као што се је могло предвидети, радо се узима одређена роба по ф. 40.— Пасуљ је без икакве промене. Цена кудељног семена чврста је, те се одобрава ф. 11.— за добру робу. Ораси су без промене.

Курс бечке берзе 28. октобра (9. нов.)

Угарска златна рента 6%	120.75
Угарска златна рента 4%	86.60
Угарска папирна рента 5%	85.10
Угарски жељезнички зајам	138.50
Угарске земаљске растеретнице	100.—
Угарске земаљске растеретнице винкуловане	98.75
Тамишко-банатске растеретнице	98.50
Тамишко-банатске растеретнице винкуловане	98.50
Ердељске растеретнице	98.50
Хрватско-славонске растеретнице	100.—
Угарски зајам од срећака са добитком	113.20
Срећке од регулисања Тисе и Сегедина	109.80
Аустријска рента у папиру	78.65
Аустријска рента у сребру	79.40
Аустријска рента у злату	98.95
Аустријске државне срећке од г. 1860. по 500 фор.	132.—
Аустријске државне срећке од г. 1860. по 100 фор.	138.—
Аустријске државне срећке од г. 1864. по 100 фор.	169.75
Аустријске државне срећке од г. 1864. по 50 фор.	168.50
Аустријске државне срећке од г. 1854. по 250 фор.	119.50
Деонице аустро-угарске банке	840.—
Деонице угарске кредитне банке	278.50
Деонице аустријског кредитног завода	277.70
Сребро	—.—
Ц. кр. дукати	5.71
Руски империјал	9.87
Наполеони	9.56½
Инглески суверен	12.—
Немачка марка	—.59
Руска рубља папирна	1.16¾

се некад побожни подвижници спремали за онај свет.

Манастир Крупа врло је стародревна и можда из XIII. века. Дугачка је са олтаром 52 аршина а широка само 16 аршина, Зидови су до више прозора још узгор масивно озидани. Ластавица више западних врата до 40 аршина висине, има па ћемер сведено округло велико окно, по свој прилици ради вида у цркви јер су на цркви само три прозора од јужне стране, преко 2 метра високи, размерно уски и тако удешени, да споља и изнутра пропуштају што већу светлост у цркву. Камени оквири прозорни сви су у целости и добро сачуване. Довратне прагове од јужних и западних врата као и једну плочу из цркве са натписом разнели су при зидању једне џамије.

Од северне стране на цркви није било прозора, него је уза црквени зид подигнута била пространа трапезарија са прозорима на сводове, који су још у целости и добро сачувани до каменог корнијежа од другог спрата. У ову су водила једна врата из олтара покрај црквене ризнице а ћелије су калуђерске биле над трапезаријом. Поред трапезарије с јужне стране био је подрум и још неке три зграде, од којих се види много камење са темељима. Зидови који су још узгор тако су тврди, да би се с великом муком дали порушити, јер су сливени с кречом као у какве тврдиње. Олтар је највише страдао и још се у њему види „горње" затрапезно место, где архијер седи у време апостола кад служи. У цркви од колона нема ни трага, јер су и оне разнесене кроз дуго време. Озидана костурница пред часном трапезом још се види са неколике главе и костура, које су путници раскопавали тражећи блага. Изван цркве са јужне стране осуле су се многе и огромне надгробне плоче или стећци, који су обрасли у ситну шуму. На једној плочи нађосмо ове знакове: полумесец, звезду и крст.

Храм је цркве био св. пророк Илија, где се многи народ сабирао и у таквој множини, да се по предању на једној њиви на дан. пр. Илије кад је збор, клало по 70 волово ради говбе народње. Манастир је давно запустио. Свуда у наоколо тога предела живе све сами православни Срби, изузевши петнаест кућа мухамеданских.

Како дознасмо јавише се сада добротвори, те притекоше приличним прилозима да стародревни запустели манастир обнове. Народ из околних села и нема нигде своје цркве, него једну дрвену капелицу. С тога је жељан да се стари манастир Крупа оправи и да у њему опет запоје слово божије.

(Свршиће се.)

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за **1884.**

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ

У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У Н. САДУ.

ЗУБНИ ЛЕКАР
В. ДИК

приспеће у понедељак 4. новембра и ординираће до 18. новембра у гостиони код царице „Јелисавете.“

ОГЛАСИ.

Стечај.

У оскудици школског кућишта немогосмо до данас до ваљаног и испитаног учитеља доћи, но сада будући, да за школско кућиште имадемо купљени од државне камаре и славном дирекцијом под бр. 6673. од 4. октобра т. г. одобрени, налазећа се у месту вашански квартир; то се овим стечај на упражњено учитељско место на вероисповедној школи отвара. — Плата је у готовом 200 фор. а. вр., 20 меци жита, 10 меци кукуруза у врну, 2 фата дрва, два фата сламе, $1^1/_2$ јанац ораће земље, и од сваког погреба 40 новчића.

У школском кућишту имаде за учитеља 3 собе, шпајз, кујна, подрум, штала за коње, штала за рогату марву, шупу за кола, башта са изредном виновом лозом насађена.

Дужност учитеља биће мимо дневне школске наставе у цркви појати и децу у пјенију обучавати, к тому и мађарски језик знати.

Просители, који ово место получити желе, имају своје молбенице са свидјетелствама на долупотписано председништво до 20. новембра т. г. поднети.

Велика Маргата 23. октобра 1883. 1—3

Мита Николић, подпредседник и перовођа. **Милан Жан**, парох и школски председник.

КОНТУАРИСТА са лепим рукописом, који је у српском, немачком и мађарском језику усавршен, може одма ступити у једну пештанску творницу.

Оферте прима експедиција огласа Леополда Лавга и Јул. Шварца у Пешти Gisellaplatz № 3.

ЗА ЈЕСЕЊУ И ЗИМСКУ СЕЗОНУ.

Велики избор **мушки и женски хаљина**, као и сваковрстни мантила за госпође и девојчице, постављени свилени и брокат мантила, мантила против кише, мушки и женски бунди налази се са најјефтинијом ценом и солидном послугом у **првој бечкој конфекционој радњи М. Шостала у Новом Саду на пијаци.** 38—200

МЕШОВИТА ТРГОВИНА
КОСТЕ АРНОТА
у Мокрину

потребује једног од млађи помоћника. 3—3

АЛЕКСАНДАР АДАМОВИЋ

ТРГОВАЦ СА ВИНОМ И ПОСЕДНИК ВИНОГРАДА на брду Салаксији (у Фрушкој Гори) има у свом подруму у **Новом Саду** у својој кући под бројем 244/5 преко пута од варошке куће

СТАЛНО ВЕЛИКО ДОБРО УДЕШЕНО СТОВАРИШТЕ **сремских природних**

БЕЛИХ, ЦРНИХ и ШИЉЕР-ВИНА

препоручујући иста препродавцима и већим трговцима, **по најјефтинијој цени** како којој врсти дневна буде, у бурадима по 50 литара и на више.

Бурад се на захтевање, купцу за јамчевину и на послугу дају.

Исти има у горе наведеном стоваришту свом

ИЗВРСНЕ СРЕМСКЕ ШЉИВОВИЦЕ

и

ПРАВЕ КОМОВИЦЕ РАКИЈЕ

Молећи за што веће поручбине даје нудилац уверење да ће све налоге које добио буде, неодложно и најбоље извршити. 31 40

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
Д. Ј. ЈОВАНОВИЋА И СТОЈИЋА
у Земуну

потребује два спомоћника, који одма у радњу ступити могу. 1 3

ПОМОДНА, ГАЛАНТЕРИЈСКА
и белог еспапа трговина
К. А. СУБОТИЋА
у Митровици 1—3

потребује старијег и млађег помоћника.

Д. КОДА У НОВОМ САДУ
продаје умереном ценом:

ајвара, херинге, јегуље, сардина, морских рака, малага-грожђа, султан-смокава, ораја, лешњика, бадема, сочива, грашка, разних сирева, монастирске шљивовице, разних вина, мили- и аполо-свећа, сипардове чоколаде, најбољу врсту кафе, правог хинеског теја, старог јамајка-рума, енглеског тебисквита, чистог зејтина и т. д. и т. д., све од најбоље каквоће. 46—100

САМО ПРАВА
Др. ПОПОВА

АНАТЕРИН-ВОДА ЗА УСТА

помаже противу

ЗУБНОГ БОЛА.

Гд. Ј. Г. Попу, ц. кр. дворском зубном лекару у Бечу (Stadt Bognergasse Nr. 2.)

Трепутно ме заболе зуб и ја употребим вашу славну и познату анатерин-воду за уста и бол махом престаде. Због тога сам вам велике хвале дужан и овим препоручујем најтоплије ту воду свакоме, који од зуба пати.

Др. Ант. Николо Мартнов.

Зара, 1. јануара 1869.

Може се добити у Н Саду: у апотеци Грозингеровој и Г. Плавшића и код Љ. Стефановића У Паланци: код К Харликовића апот. У Футоку: у апот. С. Цвика. У Петровцу: у апот. Х. Ференца. У Темерину: у апот. М. Мајера. У Сомбору: код Г. Фалциона апот. Ј. Михелса. У Кули: у апот. Хајица. У Петроварадину: у апот. наследника Дсодатових. У Карловци: у апот. удове Штрасер. У Руми: у апот. И. Хандела и А. Козјака. У Илову: у апот. Ф. Ласлоа. У Панчеву: у апот. Ф. Бауера и удове Граф, код Т. Арсенијевића. У Митровици: у апот. Петровића, Жајсбергера. У Пригу: у апот. Д. Веселија, У Земуну: у апот. Ф. Бенкеа и код К. Трешчика. У Пазуви: у апот. Пинтера. 1—3

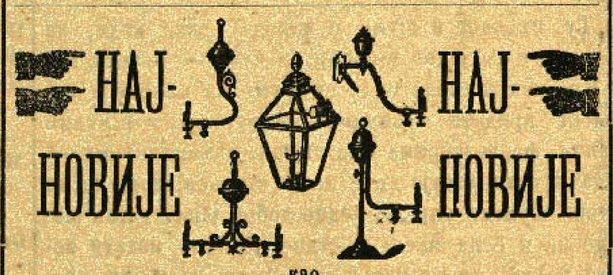

као

ЕЛЕКТРИЧНО ОСВЕТЛЕЊЕ

за салоне, собе, кафане, радионице, читаонице, школе, друмове, излоге и дућане и пр. тако зване **ГАЗОЛИН-ЛАМПЕ** које петребају фитиља нити стакла, а један пламен јаче него десет свећа светли, а јефтиније је него петролеум.

Могу се добити по врло умереној цени код

В. СТЕФАНОВИЋА

стовариште машина у Н. Саду.

8 -

Објава лицитације.

„Заложница“ јавља овим да ће се 2. (14.) новембра 1883. године у 9 сати пре подне под руковањем судског изасланика на јавној лицитацији **продавати заложене ствари** којима је рок откупу **истекао**. П. н. купци дакле учтиво се позивају овамо.

Странке, које би још вољне биле своје пале ствари да искупе или да рок залози продуже, позивају се овим, да то учине најдаље до 1. (13.) новембра.

У Новом Саду месеца октобра 1883.

2—2 **Игњат Вајнфелд.**

ЧУДО У ПРИВРЕДИ

САМО фор. 4.50

са ц. к. патентом спровођен

САТ СА ШЕТАЛИЦОМ

са машином за избијање и сказаљком за датум

у фино политираноме оквиру од ораховине; са **сказаљком и бронзаним тежиштима.**

Осим тих изврсних својстава има тај сат и ту неисплативу особину, да и у мрклој ноћи

ц. к. патентирана табла за цифре — светли

врло чудном, љубичастом, чаробно лепом светлошћу, а за интензивну снагу осветљења

јамчи се 10 година.

Овај, својим дивним својствима врло користан сат врло је потребан и преко нужан за сваког човека већ и због тога што и **дане казује**; више цифара за сат налазе се у првој боји и назначени сви дани у месецу од 1—31 а тако исто црвена засебна сказаљка **показује сваког дана датум**, а не мора се ни помицати, већ и ту сказаљку тера машина за сат.

Стотинама муштерија, који су овај сахат видели и купили, били су као очарани том

невероватно јефтином ценом

Ми сем тога рачунимо у своју дужност, да сваког читаоца упозоримо, да, од како сатови постоје, још не беше овоме сату сличнога, тако практичнога и невероватно јефтинога а можда неће још за 100 година ни бити.

Обраћамо пажњу!

Сваки од мене набављен сат спровођен је златним натписом **„PATENT“** на табли за цифре.

Наруџбине, које се ефектуирају, само када се у наточ наручи или када се пошље новац у напред — треба управити на адресу:

Patent-Pendel-Uhren-Fabriks-Depôt

F. Schapirer,

Wien, II., Schiffamtsgasse 20. — Z.

3—3

НЕКА ЧУЈУ
СВИ СТАНОВНИЦИ АУСТРО-УГАРСКЕ!

Због деобе наслеђства од већ 121 годину постојеће, велике куће трговачке Јована Карла Кунцшмида — закључише наслеђници у седници, која је била 1 јуна по р. к. о. г.; да просторије од 1. новембра 1883. под кирију издају а дотле да сав еспап само по цену праве вредности тога еспапа још не обрађеногa, дакле **готово бадава** распродају, да само просторије могу до 1. новембра испразнити и издати.

Још има овог еспапа:

4500 женских кошуља од најфинијег енглеског шифона с правим швајцарским везовима — прави уметнички вез. По ком. ф. 1.50, по 12 ком. ф. 16 50.

1500 женских спаваћих рекала исте каквоће, врло дугачких и уз целу дуж швајцарским везом извезених; врло елегантно израђено; диван комад за сваку госпу. По ком. ф. 1.50, по 12 ком ф. 16.50. То исто од тешког баршента. По ком. ф. 1.60.

5600 женских дољих сукања од најфинијег сивог платна са правим швајцарским свиленим порубима. По ком. ф. 1.40, по 12 ком. ф. 15 50. То исто од црвеног кретона. По ком. ф. 1.50, по 12 ком. ф. 16·50. Од тешког филца по ком. ф. 1.75 То исто од врло фине тешке чохе, извезено врло фином, разнобојном вуницом, около плисирано, са веланима и цакнама По ком. фор. 2 50.

3560 мушких кошуља од врло финог енглеског шифона, четвородупал напрсњак, простих и извезених, разне ширине вратне. По ком. ф. 1.50, по 12 к. ф. 16.50.

1500 тупета дамаских асталских гарнитура, са цветним dessin-ом — састоји се из једног асталског чаршава, 12 сервиета. Само ф. 2·85. Преко потребно за сваку кућу — а невероватно јефтино.

2000 тупета турских убруса, порубљених, свако парче за себе, с црвеним бордирама и дугачким франсама, фино пикирано, врло лепо по 12 ком. ф. 3 75.

2000 великих женских марама за огртање, отканих од најфиније берлинске вуне, с дугачким франсама у најодабранијим, дивним и помодним бојама шотиш, турске боје (шарено), сиво, плаво, бело, прно, карирато, црвено, угасито итд. По ком ф. 1.20, по 12 ком. ф. 12.50.

400 путничких плетова, врло великих и дебелих, од најбоље и најтеже чохе, у елегантним енглеским пустрама, као: угаситих, сивих, мелираних, с тешким, дебелим франсама. Ови плетови због своје огромне дужине и ширине могу да служе и за **део хаљине, за путни покривач, за креветски покривач, за женски шал** а после 20-тогодишње употребе могу се од њих начинити **две врло елегантне горње хаљине** и тиме се може уштедити трошак за палетов, капут за кишу итд. I. каквоћа пређе фор. 15, сада само ф. 5.85; II. каквоћа пређе ф. 12, а сада само ф. 4 85 комад.

300 ком. платна, потпуно 30 рифи; најбољи, најтежи и најтрајнији фабрикат за кућевну употребу. По ком. фор. 5.50.

Цене за вуну (Baumwolle) врло скачу, платно ће за кратко време двоструко коштати и зато свакоме препоручујемо, да што пре пошаље своје наруџбине.

500 свилених креветских покривача од тешке лионске shappe-свиле, плавих, белих, црвених, жутих и жутопругастих. По ком. ф. 4.—, невероватно јефтино.

350 гобелинских гарнитура, које се састоје из два најфинија креветска покривача, једног асталског покривача са кадифеним китама и разним бојама; дивно израђен и купује се заједно с гарнитуром т. ј. сва три комада само ф. 7.50.

5000 тупета чаршава, без шва, од доброг, тешког, тако званог кожњег платна, за највећи кревет. По ком. ф. 1.35, по 12 ком. ф. 15.—

Сваки купац, који пазари бар за фор. 15.— уједно, добија једну ренумерацију, дакле **бадава** један швајцарски сахат од француске бронзе. — Пластик с дугачким ланцем. **Јамчи се** две године, да ће добро ићи

Наруџбине с готовим новцем (поштанском упутницом или у наточ) треба послати на ову адресу:

Erbschafts-Verwaltung Rabinovicz,

WIEN, 3—3

II., Schiffamtsgasse 20. — Z.

ОБЈАВА ЛИЦИТАЦИЈЕ.

„I. новосадска заложница“ јавља овим да ће се ту 4. (16.) новембра 1883. у 8 сахати пре подне под руковањем судског изасланика на јавној лицитацији **продавати заложене ствари**, којима је рок откупу био месеца **јулија и августа 1883. год.** П. т. купци учтиво се дакле позивају овамо.

Странке, које би још вољне биле, своје пале ствари да искупе, или да рок залози продуже, позивају се овим да то учине најдаље до 3. (15.) новембра.

У Новом Саду, месеца октобра 1883.

Карло Левингер и син.

БЕРЛИН. ЈОВАН ХОФ ц. кр. дворски творничар препарата од слада (малца) у БЕЧУ. ПЕТРОГРАД.

Трговина је основана 1847-ме године.

Целокупни Ј. Хофови препарати од слада одликовани су 58 пути од царева и краљева.

ЈОВАНА ХОФА

Пиво за здравље од сладова екстракта

против **општег слабљења, болова у стомаку и у прсима, оскудице у крви и нередовне функције полних органа.** Врло добро средство **за крепљење реконвалесцената** од свију болести. Цена једној флаши **60 новч.**

ЈОВАНА ХОФА

Бонбони за прса од сладова екстракта

против **кашља, промуклости, млогога слуза** (шлајма) особито добро. Због многог подражавања молимо, да се пази на плаво паковање и на штитницу (слика проналазачева) правог бонбона од екстракта сладова. У плавим пакет. по 60, 30, 15 и 10 нов.

Диплома за заслуге од међународне санитетске изложбе у Лондону 1881. за материје медицине и за справе за повраћање здравља.

ПОТПИСИ: Њено Величанство краљица Викторија од Инглеске. — Његово кр. Височанство војвода од Единбурга. — **Спенцер**, председник изложбе. — **Јон Ерик Ерихсен**, председник одбора. — **Марк Х. Јудге**, секретар.

ЈОВАНА ХОФА

концентрирани екстракт сладов

за оне, који болују од прсију и од цигерице, од застарела кашља, од катара, од болести у грклану, — поуздано лечи и врло пријатно за узимање. У флаконима по 1 фр. 12 нов. и по 70 новчића.

ЈОВАНА ХОФА

шоколада од слада

врло добро храни и окрепљује оне, који имају слабо тело и живце. Иста је врло лепога укуса и особито је препоручујемо тамо, где се кафа не сме пити, што врло дражи. Пакет од $^1/_4$ кил. по фр. 1·30, 90 и 60 п. од $^1/_2$ кил. по фр. 2 40, 1 60 и 1·—

Против кашља, промуклости, болова у прсиме и у стомаку, слабости, мршавости, непотпуног варења, врло добро средство окрепљења за реконвалесценте од сваке болести.

58 пута награђено	Основано 1847.

Проналазачу и јединоме творничару правих препарата од екстракта сладова

Господину ЈОВАНУ ХОФУ, ц. кр. дворском лиферанту, ц. кр. саветнику,

дворском лиферанту готово свих велесила европских; у Бечу (I. Fabriks-Niederlage: Graben, Bräunerstrasse 8, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.)

Признања и наручбине од високих и највиших особа 1882. год.: Царска Височанства надвојвода Карло Лудвик, надвојвода Фридрих, Њ. кр. Височанство принцеза од Велса, принцеза од Лиња, војвоткиња од Олденбурга, принцеза Рајс, гђица пл. Ференци, читаља Њен. Величанства наше узвишене краљице, Њ. кр. Височанства принцезе Марије Валерије инглеска Ј.ова, породица Метерних, Клам-Галас, Карачоњи, Бањани, Ромер, Његг. ексцеленција фцн Филиповић, гроф Вурмбранд, итд. Препоручено од лечничких капацитете проф. др. Бамбергера, Шретера, Шницлера, Гравилштетена и многих других у Бечу.

Четири најновија извештаја лечења од године 1883.

Стотинама хиљада, који већ напуштени беху, спасени су препаратима сладовим од Јов. Хофа (пиво за здравље од екстракта сладова) и стали су на прашњу своју снагу и здравље (сопствене речи оздрављеника):

Благородни Господине!

Пуну годину дана патио сам ја **од катара у стомаку и од кашља**, узалуд беху сви лекови, док нисам ваше од Ј. Хофа препарате употребљавати. После неколико месеци престаде кашаљ сасвим, а и апетит ми се сасвим повратио и ја стадох сасвим на снагу, кад сам стао употребљавата ваше од Ј. Хофа пиво за здравље од екстракта сладова. Примите моју најсрдачнију захвалност. Уједно предлажем писмо захвално на мађарском језику, па га можете у даљим круговима обзнанити.

Mezökovácshaza **Др. Алојз пл. Нађ**, свештеник.

Молим, да ми се поштом пошаље 60 флаша особитога Ј. Хофовога пива за здравље од екстракта сладова.

Дворац Турнамхаст 4. октобра 1883. **Ервин гроф. Ауерсперг.**

Лечничке сведоцбе лековитости.

Благородни Господине!

Част ми је, да вам пријатну вест саопштим, а та је, да су Јов. Хофа препарати од слада до сада код свију моји болесника, који већ одавна пате од респирације, оскудице у апетиту, непотпуног варења — помогли, и због тога вас учтиво молим, да ми у наточ на адресу: „Herrn Johann Guschall Brünn“ 28 флаша пива за здравље од екстракта сладова и 3 пакета бонбона од слада пошљете.

С поштовањем

У Гротави 9. септембра 1883. Др. **Јосиф Фреде.**

Извештај лечења.

Благородни господине!

Заиста вам могу честитати, јер је ваше пиво за здравље од екстракта сладова особито добар лек, како против рђава варења тако и за окрепљење тела.

Врло ме пријатно изненади дејство вашега Ј. Хофова пива за здравље од екстракта сладова; већ годинама патим ја од стомака и нисам могао никако да нађем лека и помоћи. Данас се осећам потпуно здрав, имам врло добар апетит и свежу снагу. Молим вас, да ми опет пошљете 25 флаша пива за здравље од екстракта сладова и 1 фунту шоколаде.

С поштовањем

Мавро Тихтл, витез од Тупингена.

Арко, (јужна Тиролска) 10. јан. 1883.

Главни депо код браће Вагнера и Д. Коде. 2 - 40

ПАЖЊА. Нека се наруче само прави Јов. Хофови фабрикати од слада са штитницом (слика проналазачева), коју је регистровао ц. кр. трговачки суд аустро-угарски. Подражавани туђи фабрикати немају материја од лековитих биљака и нису тако добре направљени као Ј. Хофови фабрикати од слада и могу (по речима лекарским) убитачни бити по здравље

ПАРИЗ | ЛОНДОН | БУДИМ-ПЕШТА | ГРАЦ | ХАМБУРГ | ФРАНКФУРТ на М. | ЊУ-ЈОРК

Властник др. Свет. Милетић. Одговорни уредник Тоша Бекић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.